

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2009 m. vasario 12 d.¹

I — Įvadas

nepakeičia tam tikros specialios nuostatos žemės ūkio srityje.

1. Kokia yra nacionalinių valdžios institucijų įgaliojimų apimtis konkurencijos srityje žemės ūkio klausimais? Šis klausimas yra svarbiausias šioje byloje ir jį nagrinėdamas Teisingumo Teismas turės galimybę papildyti savo praktiką, suformuotą priėmus sprendimą *Milk Marque*².

3. Bylą nagrinėjęs *Tribunal Supremo* (Ispanija) Teisingumo Teismui iš viso pateikė penkis prejudicinius klausimus, prašydamas nustatyti, ar tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, dėl žemės ūkio teisės nuostatų netaikomi tam tikri bendrieji konkurencijos teisės principai.

2. Kooperatyvui *Compañía Española de Comercialización de Aceite SA* (toliau – *Cecasa*), kuris Ispanijoje užima didelę dalį alyvuogių aliejaus gamybos rinkos, Ispanijos kompetentingos valdžios institucijos konkurencijos srityje uždraudė imtis kryptingų veiksmų rinkoje perkant ir parduodant intervencine kaina, siekiant daryti įtaką alyvuogių aliejaus rinkos kainai. Toks draudimas buvo paremtas bendromis Ispanijos konkurencijos teisės nuostatomis. Tačiau kyla klausimas, ar šių nuostatų konkurencijos srityje atžvilgiu viršenybės neturi ar bet kuriuo atveju jų

II — Teisinis pagrindas

A — Bendrijos teisė

4. Šios bylos teisinį pagrindą sudaro, pirma, konkurencijos taisyklių žemės ūkio srityje taikymo principai ir, antra, tam tikros reikšmingos bendros žemės ūkio politikos nuostatos dėl alyvuogių aliejaus.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, Rink. I-7975).

1. Dėl galėjimo taikyti konkurencijos taisykles žemės ūkio srityje

7. Remdamasi paskutiniąja iš minėtų nuostatų Taryba priėmė Reglamentą Nr. 26³, kurio 1 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

5. EB 32 straipsnio 2 dalis ir 36 straipsnio pirma pastraipa (anksčiau EB sutarties 38 straipsnio 2 dalis ir 42 straipsnio pirma pastraipa) yra ypač svarbios kalbant apie EB sutartyje išvardytų konkurencijos taisyklių ir bendros žemės ūkio politikos ryšį. EB 32 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„<...> remiantis Sutarties [36] straipsniu vienas iš klausimų, kuriuos būtina išspręsti vykdant bendrą žemės ūkio politiką, yra klausimas, ar Sutartyje nustatytos konkurencijos taisyklės taikytinos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais <...>.“

„Išskyrus tuos atvejus, kai 33–38 straipsniuose numatyta kitaip, bendrosios rinkos kūrimo taisyklės taikomos ir žemės ūkio produktams.“

8. Reglamento Nr. 26 1 straipsnyje nurodyta:

6. Be to, EB 36 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„[Išgaliojus šiam reglamentui, Sutarties [81]–[86] straipsniai ir jų įgyvendinimo nuostatos, laikantis 2 straipsnio, taikomi visiems Sutarties [81] straipsnio 1 dalyje ir [82] straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiksmams, susijusiems su Sutarties [I] priede išvardytų produktų gamyba ar prekyba jais.“

„Konkurencijos taisyklėms skirtu skyriaus nuostatos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik tokiu mastu, kokį nustato Taryba, laikydamosi 37 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų bei jose nustatytos tvarkos ir atsižvelgdama į 33 straipsnyje išdėstytus tikslus.“

3 — 1962 m. balandžio 4 d. Tarybos reglamentas Nr. 26 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL 30, p. 993; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 1 t., p. 6), iš dalies pakeistas 1962 m. liepos 1 d. Tarybos reglamentu Nr. 49 (OL 53, p. 1571; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 1 t., p. 8).

Tarp EB sutarties I priede (anksčiau – EB sutarties II priedas) išvardytų žemės ūkio produktų yra ir alyvuogių aliejus⁴.

bet kurių kitų, jos manymu, reikalingų fizinių ir juridinių asmenų nuomonę, Komisija turi išimtinę teisę, Teisingumo Teismui turint teisę peržiūrėti, sprendimu, kuris bus paskelbtas viešai, nustatyti, kurie susitarimai, sprendimai ir veiksmai atitinka 1 dalyje minimas sąlygas.

9. Reglamento Nr. 26 2 straipsnis šitaip papildo 1 straipsnį:

„1. Sutarties [81] straipsnio 1 dalis netaikoma tokiems ankstesniame straipsnyje nurodytiems susitarimams, sprendimams ir veiklai, kurie yra nacionalinės rinkos organizavimo sudėtinė dalis arba yra būtini Sutarties [33] straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti. Ji visiškai netaikoma tokiems vienai valstybei narei priklausančių ūkininkų, ūkininkų asociacijų arba tokių asociacijų susivienijimų susitarimams, sprendimams ir veiksams, kurie yra susiję su žemės ūkio produktų gamyba ir prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimu žemės ūkio produktams saugoti, apdoroti ar perdirbti ir kuriais neįsipareigojama nustatyti vienodas kainas, nebent Komisija nustatytų, kad tuo pašalinama konkurencija arba kyla pavojus Sutarties [33] straipsnyje numatytų tikslų įgyvendinimui.

2. Pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir išklausiusi įmonių arba įmonių asociacijų ar

3. Komisija priima tokį sprendimą savo iniciatyva arba valstybės narės kompetentingos institucijos, arba suinteresuotos įmonės ar įmonių asociacijos prašymu.

<...>“

10. Nuo 2006 m. rugpjūčio 26 d. Reglamentas Nr. 26 panaikintas ir pakeistas iš pradžių – identiško turinio Reglamentu (EB) Nr. 1184/2006⁵. Nuo 2008 m. liepos 1 d. alyvuogių aliejus pagaliau, kaip ir kiti produktai, buvo pašalintas iš Reglamento Nr. 1184/2006 materialiosios taikymo srities;

4 — Žr. šiame priede Numerį pagal Briuselio nomenklatūrą 15.07, kuriame minimi maistiniai aliejai.

5 — 2006 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1184/2006 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais (OL L 214, p. 7).

alyvuogių aliejui šiuo metu taikoma Reglamento (EB) Nr. 1234/2007⁶ 175 ir 176 straipsniuose, skaitomuose kartu su 1 straipsnio 1 dalies g punktu, numatyta tvarka, kuri ir vėl atitinka anksčiau galiojusiuose teisės aktuose numatytą tvarką. Tačiau kadangi pagrindinėje byloje ginčijamas Ispanijos valdžios institucijų priimtas aktas buvo priimtas iki pakeičiant šią tvarką, Reglamentas Nr. 26 yra pats svarbiausias siekiant išnagrinėti šią bylą.

joje, galiojusioje⁸ nuo 1998 m. lapkričio 1 d., buvo toks 12a straipsnis:

„Kai tam tikruose Bendrijos regionuose rimtai sutrinka rinka, jai sureguliuoti <...> gali būti priimtas sprendimas įgalinti pakankamas garantijas suteikiančias ir valstybių narių patvirtintas įstaigas sudaryti jų realizuojamo alyvuogių aliejaus sandėliavimo sutartis. Remiantis Reglamentu (EB) Nr. 952/97 <...>, iš šių įstaigų pirmenybė suteikiama pripažintoms gamintojų grupėms ir jų asociacijoms.

2. Žemės ūkio teisės nuostatos alyvuogių aliejaus sektoriui

a) Bendras žemės ūkio rinkų organizavimas

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės, *inter alia*, gali būti įgyvendinamos tada, kai reprezentaciniu laikotarpiu rinkoje užregistruota vidutinė kaina yra mažesnė nei 95 % intervencinės kainos, taikytos 1997–1998 prekybos metais.

11. Reglamento Nr. 136/66/EEB dėl bendro aliejų ir riebalų rinkos organizavimo⁷ redakci-

Pagalbos, suteiktos sutartims sudaryti, dydis ir išsamios šio straipsnio įgyvendinimo taisyklės, ypač kiekiai, kokybė ir minimų aliejų sandėliavimo trukmė, nustatomi 38 straipsnyje nustatyta tvarka taip, kad būtų didelis

6 — 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1234/2007, nustatantis bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas) (OL L 299, p. 1); šio reglamento taikymas laiko atžvilgiu alyvuogių aliejui nustatomas kartu skaitant šio reglamento 200 straipsnį ir 204 straipsnio 2 dalies a punktą.

7 — 1966 m. rugsėjo 22 d. Tarybos reglamentas Nr. 136/66/EEB dėl bendro aliejų ir riebalų rinkos organizavimo (OL L 172, p. 3025; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 1 t., p. 77).

8 — 1998 m. liepos 20 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1638/98, iš dalies keičiantis Reglamentą Nr. 136/66/EEB dėl bendro aliejų ir riebalų rinkos organizavimo (OL L 210, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 23 t., p. 308).

poveikis rinkai. Pagalba gali būti skiriama paraiškų konkurso tvarka.“

12. Kalbant apie šią nuostatą, Reglamento Nr. 1638/98 12 konstatuojamojoje dalyje sakoma:

„<...> tada, kai rimtai sutrikus rinkai alyvuogių aliejaus tiekimą būtina reguliuoti, reikia sukurti pagalbos sistemą privataus sandėliavimo sutartims, pagal kurią tokios sutartys visų pirma yra skiriamos gamintojų grupėms ir jų asociacijoms, pripažintoms remiantis <...> Reglamentu (EB) Nr. 952/97 <...>.“

13. Papildomai reikia paminėti Reglamento Nr. 1638/98 11 konstatuojamąją dalį:

„kadangi viešojo supirkimo sistema skatina gamybą, dėl kurios gali būti destabilizuota rinka; kadangi dėl šios priežasties negalima toliau vykdyti supirkimo, o nuorodos į intervencinę kainą turi būti išbrauktos arba panaikintos.“

14. Per tą laiką Reglamentas Nr. 136/66 buvo panaikintas ir pakeistas iš pradžių – 2005–2006 prekybos metams Reglamentu (EB) Nr. 865/2004 dėl bendro alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių rinkos organizavimo⁹, o vėliau – nuo 2008 m. liepos 1 d. – Reglamentu (EB) Nr. 1234/2007, nustatančiu bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą¹⁰. Ir šio reglamento 31 ir 33 straipsniuose taip pat buvo minima neprivalomos pagalbos už privatų alyvuogių aliejaus sandėliavimą sistema. Tačiau kadangi pagrindinėje byloje ginčijamas Ispanijos valdžios institucijų aktas buvo priimtas prieš šiuos pakeitimus, norint išnagrinėti šią bylą reikia ir toliau remtis Reglamentu Nr. 136/66.

b) Nuostatos dėl gamintojų grupių

15. 1997 m. gegužės 20 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 952/97 dėl gamintojų grupių ir jų asociacijų (neoficialus vertimas)¹¹, kuris buvo panaikintas ir nepakeistas¹² nuo 1999 m.

9 — 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 865/2004 dėl bendro alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių rinkos organizavimo ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 827/68 (OL L 161, p. 97; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 153).

10 — Žr. Reglamento Nr. 1234/2007 201 straipsnio 1 dalies c punktą kartu su 204 straipsnio 2 dalies a punktu.

11 — OL L 142, p. 30.

12 — 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai ir iš dalies keičiantis bei panaikinantį tam tikrus reglamentus (OL L 160, p. 80; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 25 t., p. 391).

liepos 3 d., remiantis jo 1 straipsniu, buvo numatyta skatinti gamintojų grupių ir jų asociacijų kūrimąsi tam tikruose Bendrijos regionuose, tarp kurių buvo ir Ispanija, pagal jo 2 straipsnį.

— individualių gamintojų ir gamybos ar žemės ūkio produktų vertinimo organizacijų, vienijančių tik žemės ūkio gamintojus.

16. Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnyje yra tokios apibrėžtys:

„Gamintojas“ yra žemės ūkio įmonės, įsteigtos Bendrijos teritorijoje, valdytojas:

„1. Gamintojų grupės:

— gaminantis žemdirbystės ir gyvulininkystės produktus, nurodytus 3 straipsnyje,

a) sudarytos siekiant prie rinkos reikalavimų bendrai priderinti gamintojų, kurie yra tokių grupių nariai, gamybą ir produkciją;

arba

b) sudarytos iš

— būdamas žaliavinių produktų gamintojas, gamina perdirbtus produktus, nurodytus 3 straipsnyje

— individualių gamintojų

arba

2. Valstybės narės gali, kai tai numatyta jų nacionalinės teisės nuostatose, gamintojų grupėmis laikyti ir kitus nei 1 dalyje nurodyti asmenis. Tokiu atveju šių grupių statusas turi

užtikrinti, kad 1 dalyje nurodyti asmenys išlaiko grupių ir jų sprendimų kontrolę.

— informavimo apie gamybą taisyklės, pirmiausia – duomenis apie derliaus nuėmimą ir produktų turėjimą.“

3. Asociacijas sudaro pripažintų gamintojų grupės ir jos siekia tokių pačių, tik platesnio masto tikslų kaip ir pastarosios.“

18. Šio reglamento 7 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės per tris mėnesius nuo prašymo pateikimo sprendžia, ar pripažinti gamintojų organizaciją, ir per du mėnesius perduoda Komisijai savo sprendimą.

17. Reglamento Nr. 952/97 6 straipsnyje nustatytos bendrosios sąlygos, kurias gamintojų grupės ir jų asociacijos turi tenkinti; visų pirma pagal šios nuostatos 1 dalies b punktą jos:

19. Be to, šiame kontekste reikia taip pat paminėti 1998 m. gruodžio 21 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2768/98 dėl pagalbos privačiam alyvų aliejaus sandėliavimui sistemos¹³. Jo 1 straipsnio 1 dalyje sakoma:

„<...> 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų atžvilgiu turi nustatyti ir jiems taikyti:

„Valstybių narių gamintojų kompetentingos institucijos šiame reglamente nustatytais sąlygomis sudaro pirmo spaudimo alyvų aliejaus privataus sandėliavimo didmenomis sutartis.“

— bendras gamybos taisyklės, pirmiausia kiek tai susiję su produktų kokybe ar biologinių metodų taikymu,

20. Pagal Reglamento Nr. 2768/98 1 straipsnio 2 dalį Europos Bendrijų Komisija gali tam tikram ribotam laikotarpiui skelbti konkursą,

— informavimo apie teikimą į rinką taisyklės,

¹³ — OL L 346, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 24 t., p. 203.

kad nustatytų pagalbą, suteiktiną pirmo spaudimo alyvų aliejaus privataus sandėliavimo sutartims vykdyti. Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje šie konkursų dalyviai apibrėžti taip:

- c) gamyklą, daugiau kaip dviem prekybos metams patvirtintą <...>;

„Atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos tam tikslui paskirti ūkio subjektai gali pateikti paraiškas ribotam (daliniam) konkursui. Patvirtinti veiklos vykdytojai gali sudaryti:

arba

- d) pakavimo įmonę <...>“

- a) gamintojų grupę arba tokių grupių asociaciją, pripažintas remiantis Reglamentu (EB) Nr. 952/97 nuostatomis;

B — Nacionalinė teisė

arba

- b) gamintojų grupę arba tokių grupių asociaciją, pripažintas remiantis Reglamentu Nr. 136/66/EEB 20c straipsnio nuostatomis;

21. Tarp Ispanijos teisės aktų reikia paminėti 1989 m. liepos 17 d. Įstatymą Nr. 16/1989 dėl konkurencijos apsaugos (Ley de Defensa de la Competencia)¹⁴, kurio 1 straipsnio 1 dalyje, kur apibrėžiant „draudžiamus veiksmus“ tiesiogiai remtasi¹⁵ EB 81 straipsnio 1 dalimi, sakoma:

14 — BOE, Nr. 170, 1989 m. liepos 18 d., p. 22747. Įstatymas Nr. 16/1989 šiuo metu jau yra panaikintas ir pakeistas nauju 2007 m. liepos 3 d. Įstatymu Nr. 15/2007 dėl konkurencijos apsaugos (Ley de Defensa de la Competencia) (BOE, Nr. 159, 2007 m. liepos 4 d., p. 28848). Tačiau, kiek tai susiję pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis, taikytinas įstatymas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, yra Įstatymas Nr. 16/1989.

15 — 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio* (C-217/05, Rink. I-11987, 7 punktą).

arba

„Draudžiami bet kokie susitarimai, sprendimai, kolektyvinės rekomendacijos ar suderinti ar sąmoningai paraleliniai veiksmai, kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas ar iškraipymas visoje nacionalinėje rinkoje arba jos dalyje, ir būtent tie, kuriais:

a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos;

b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, platinimas, technikos raida ar investicijos;

c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;

22. Be to, Įstatymo Nr.16/1989 3 straipsnyje „Leidimo suteikimo sąlygos“¹⁶ sakoma:

„1. Gali būti leidžiami 1 straipsnyje nurodyti susitarimai, sprendimai ir rekomendacijos bei veiksmai ar jų tam tikros rūšys, kurie padeda tobulinti prekių ir paslaugų gamybą ar jų prekybą, arba skatinti technikos ar ekonominę pažangą, jeigu jie:

a) sudaro sąlygas vartotojams ar naudotojams tinkamai dalytis iš jų gaunama nauda;

b) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti; ir

c) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų ar paslaugų daliai.

<...>“

I - 8974

16 — *Supuestos de autorización.*

2. Be to, gali būti leidžiami, jeigu pateisinami bendra ekonomine situacija ar bendruoju interesu, 1 straipsnyje nurodyti susitarimai, sprendimai ir rekomendacijos bei veiksmai ar tam tikros jų rūšys, kurie:

- a) turi tikslą ginti ar skatinti eksportą su sąlyga, kad vidaus rinkoje nesumažinama konkurencija ir jie suderinami su pareigomis, kurios kyla iš Ispanijos ratifikuotų tarptautinių sutarčių; arba
- b) jų indėlis keliant socialinį ir ekonominį atsilikusio regiono ar ekonominio sektoriaus lygį yra pakankamai didelis; arba
- c) dėl mažareikšmiškumo negali realiai paveikti konkurencijos.“

III — Faktinės bylos aplinkybės ir pagrindinė byla

23. *Cecasa* yra pagal Ispanijos teisę įsteigta akcinė bendrovė, kurios 68 % akcininkų sudaro gamintojai, aliejaus spaudyklos ir kooperatyvai, o likusius 32 % dalijasi įvairios kredito ir kitos įstaigos. Alyvuogės auginantys įmonės nariai užaugina nuo 50 % iki 60 % visos

nacionalinės alyvuogių aliejaus produkcijos Ispanijoje. *Cecasa* tikslas – alyvuogių aliejaus pardavimas, kadangi iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog įmonė nori dalyvauti tiek nacionalinėje alyvuogių aliejaus rinkoje, tiek Bendrijos ir pasaulinėje rinkose.

24. Siekdama išvengti „rimtų rinkos sutrikimų“, o pirmiausia – alyvuogių aliejaus kainų kritimo, *Cecasa* ketina supirkti ir laikyti alyvuogių aliejų tol, kol kainos nukris žemiau tam tikro lygio – apie 95 % ankstesnės Bendrijos intervencinės kainos. Kainoms pradėjus kilti, alyvuogių aliejus turi būti pateikiamas atgal į rinką.

25. Siekdama įgyvendinti šį planą *Cecasa* 2001 m. balandžio 5 d. paprašė suteikti specialų leidimą pagal Įstatymo Nr. 16/1989 3 straipsnį¹⁷. Tačiau *Tribunal de Defensa de la Competencia*¹⁸ 2002 m. kovo 5 d. Sprendimu atsisakė suteikti tokį leidimą. Grįždama savo sprendimą ši konkurencijos priežiūros įstaiga nurodė, kad *Cecasa* ketinimas buvo anti-konkurencinis. Jos nuomone, tai iš esmės buvo konkurentų susitarimas siekiant, kaip ir kartelio atveju, daryti įtaką rinkos kainoms ir

17 — Be to, kaip matyti ir iš bylos medžiagos, už konkurenciją ribojančius veiksmus atsakingas generalinės direkcijos padalinys (*Subdirección General sobre Conductas Restrictivas de la Competencia*), Ispanijos valdžios institucijoms konkurencijos srityje priklausanči administracinės valdžios įstaiga, 2000 m. birželio 16 d. jau buvo atlikusi tyrimą šioje byloje.

18 — *Tribunal de Defensa de la Competencia* savo laiku vykdė tam tikras funkcijas, kurias atlieka tam tikra kompetentinga valdžios institucija konkurencijos srityje.

neleisti joms kristi perviršinės produkcijos metais. Jo negalima laikyti vienu iš Įstatymo Nr. 16/1989 3 straipsnyje numatytų išskirtinių pagrindų, o nurodyta nauda vartotojui neįrodyta.

IV — Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir procesas Teisingumo Teisme

28. 2007 m. spalio 22 d. Nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2007 m. lapkričio 19 d., *Tribunal Supremo* sustabdė bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikė tokius prejudicinius klausimus:

26. Dėl *Tribunal de Defensa de la Competencia* sprendimo *Cecasa* pateikė administracinį skundą *Audiencia Nacional* (Administracinius ginčus nagrinėjantis teismas¹⁹), kuris jį atmetė 2005 m. liepos 22 d. Sprendimu. Tačiau *Audiencia Nacional* pažymėjo, jog prašymo išduoti specialų leidimą atmetimas nereiškia, kad draudžiamas bendrovės egzistavimas, nors su sąlyga, kad ji vykdys kitą veiklą nei ta, kuriai išduodamas specialus leidimas, ir kad ta veikla bus teisėta.

27. *Cecasa* pateikus kasacinį skundą, byla nagrinėjama Ispanijos aukščiausios instancijos teisme *Tribunal Supremo* (administracinius ginčus nagrinėjanti kolegija, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).

1. Ar 1966 m. rugšėjo 22 d. Tarybos reglamento Nr. 136/66/EEB dėl bendro aliejų ir riebalų rinkos organizavimo, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1638/98, 12a straipsniu leidžiama akcinę bendrovę, kurios akcininkų daugumą sudaro alyvuogių aliejaus gamintojai, spaudyklos ir kooperatyvai bei finansinės įstaigos, laikyti „įstaiga“, kuri gali būti įgaliota sudaryti alyvuogių aliejaus sandėliavimo sutartis? Ar galima tokią bendrovę prilyginti gamintojų grupėms ir jų asociacijoms, pripažintoms remiantis Reglamentu (EB) Nr. 952/97?
2. Jeigu tokia įmonė būtų laikoma „įstaiga“, galinčia vykdyti sandėliavimo veiklą, ar „valstybės narės patvirtinimas“, kurį tokios įstaigos turi gauti pagal Reglamentu Nr. 136/66 12a straipsnį, gali būti gaunamas pateikus prašymą dėl specialios išimties („leidimo“) nacionalinėms konkurencijos institucijoms?

19 — *Sala de lo Contencioso-Administrativo*.

3. Ar Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu įtvirtinamas besąlygiškas reikalavimas, kad Komisija leistų privatų alyvuogių aliejaus sandėliavimą kiekvienu atveju, ar, atvirkščiai, jis yra suderinamas su tokio alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmu, dėl kurio susitarė gamintojai ir kuris finansuojamas privačiai, veikiančiu tik tokiais pačiais terminais ir sąlygomis, kuriomis veikia Bendrijos finansuojamas privatus sandėliavimas, siekiant papildyti ir pagreitinėti tokį Bendrijos finansuojamą sandėliavimą jo nepažeidžiant?

kaip tai apibrėžta Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje?

4. Ar 2003 m. rugsėjo 9 d. Teisingumo Teismo sprendime (*Milk Marque*, C-137/00) įtvirtinta praktika dėl nacionalinių konkurencijos taisyklių, nacionalinių institucijų taikomų gamintojų susitarimams, kuriems iš esmės gali būti taikomas 1962 m. balandžio 4 d. Reglamento Nr. 26 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais 2 straipsnis, galioja ir susitarimams, kurie dėl savo prigimties ir nagrinėjamo sektoriaus pobūdžio galėtų paveikti visą alyvuogių aliejaus Bendrijos rinką?

29. Vykstant procesui Teisingumo Teisme, rašytines pastabas pateikė Cecasa, Asociación española de la industria y comercio exportador de aceite de oliva (Asoliva), Asociación nacional de industriales envasadores y refina-dores de aceites comestibles (Anierac) ir Europos Bendrijų Komisija. Teisingumo Teismo 2008 m. gruodžio 17 d. surengtame posėdyje dalyvavo tik Cecasa ir Komisija.

V — Vertinimas

A — *Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinum*

5. Tuo atveju, jeigu nacionalinės konkurencijos institucijos turėtų kompetenciją taikyti nacionalinę teisę minėtiems susitarimams, kurie gali paveikti bendrą aliejaus ir riebalų rinkų organizavimą, ar šios institucijos gali visiškai neleisti tokiai įmonei kaip kasatorė pasinaudoti alyvuogių aliejaus sandėliavimo mecha-nizmais net „rimto sutrikimo“ atvejais,

1. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo antros dalies

30. Pirmojo prejudicinio klausimo antroje dalyje *Tribunal Supremo* remiasi Reglamentu Nr. 952/97, kuris nebuvo taikomas priimant pagrindinėje byloje ginčijamą sprendimą.

Konkrečiau kalbant, šis reglamentas nebegaliojo, kai susiklostė pagrindinės bylos aplinkybės. Todėl kyla klausimas, ar šioje byloje pirmojo klausimo antra dalis gali būti reikšminga.

gamintojų grupėms pagal kaimo plėtrą yra nebereikalinga; todėl Reglamente Nr. 952/97 numatyta pagalbos sistema neturėtų būti tęsiama²¹.

31. Šioje vietoje reikia pažymėti, kad iš principo tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti reikalingumą pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui. Todėl tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą. Atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima, tik jeigu yra akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos aplinkybėmis arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi būtinos faktinės ir teisinės informacijos, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus²⁰. Reikia pastebėti, kad taip nėra šiuo atveju.

32. Žinoma, panaikinus Reglamentą Nr. 952/97 nepriimtas joks kitas jį pakeičiantis teisės aktas ir tuo metu Bendrijos teisės aktų leidėjas net manė, kad konkreti parama

33. Vis dėlto Reglamentas Nr. 952/97 neprarado savo svarbos vien dėl to, kad buvo panaikintas. Vėlesniuose Bendrijos institucijų aktuose aiškiai daroma nuoroda į Reglamentą Nr. 952/97²². Be to, ir toliau vartojamos sąvokos „pripažintos gamintojų grupės“ ir „gamintojų grupių asociacijos“, net ir be konkrečios nuorodos į Reglamentą Nr. 952/97²³. Todėl aptariamo reglamento aiškinimas negali netekti prasmės vien dėl to, kad nebegalioja.

34. Šioje byloje reikia pridurti, kad pripažintos gamintojų grupės ir jų asociacijos užima svarbią vietą Reglamento Nr. 136/66

20 — Nusistovėjusi teismo praktika; žr. tarp daugelio kitų — 2006 m. sausio 10 d. Sprendimą *ATA ir ELFAA* (C-344/04, Rink. I-403, 14 punktas); 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Eckelkamp ir kt.* (C-11/07, Rink. p. I-6845, 27 ir 28 punktai) ir 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Michaniki* (C-213/07, Rink. p. I-9999, 32–34 punktai).

21 — Reglamento Nr. 1257/1999 44 konstatuojamoji dalis.

22 — Žr., pavyzdžiui, 2001 m. vasario 16 d. Komisijos reglamento Nr. 327/2001, leidžiančio sudaryti alvyų aliejaus privataus sandėliavimo sutartis ir robotam laikui paskelbti su tuo susijusį konkursą (neoficialus vertimas, OL L 48, p. 9), 7 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnį.

23 — Žr. pavyzdžiui, Komisijos komunikato „Bendrijos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje gairės“ (neoficialus vertimas, OL C 28, 2000, p. 2) pirmiausia — 10 punktą; taip pat žr. 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB) dėl pagalbos sistemos privačiam alvyvuogių aliejaus sandėliavimui (OL L 342, p. 39) 3 straipsnį.

12a straipsnyje. Šios nuostatos, kuri pagrindinėje byloje taikoma *ratione temporis*²⁴, aiškinimas yra šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą esmė. Rengdamas šią nuostatą, Bendrijos teisės aktų leidėjas aiškiai rėmėsi Reglamentu Nr. 952/97²⁵.

35. Todėl pirmojo prejudicinio klausimo antra dalis, kurioje prašoma išaiškinti Reglamentą Nr. 952/97, neatrodo visiškai nereikšminga siekiant išspręsti pagrindinę bylą. Tad Teisingumo Teismas turi atsakyti į visus jam pateiktus Bendrijos teisės išaiškinimo klausimus.

2. Dėl prejudicinių klausimų, susijusių su Reglamente Nr. 136/66 12a straipsniu

36. Be to, Teisingumo Teisme iškelta abejonių dėl *Tribunal Supremo* pateiktų prejudicinių klausimų, susijusių su Reglamente Nr. 136/66 12a išaiškinimu. Kadangi *Cecasa* neturėjo naudos iš šiame straipsnyje numatytos pagalbos sistemos, o Komisija neišdavė jokio specialaus privataus sandėliavimo leidimo šios nuostatos prasme, šie klausimų aspektai neturi jokios įtakos pagrindinės bylos baigčiai.

24 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 14 punktą.

25 — Žr. Reglamente Nr. 136/66 12a straipsnio 1 dalies tekstą ir jam paaiškinti – pakeitimų Reglamente Nr. 1638/98 12 konstatuojamąją dalį.

37. Nesutinku su tokiu požiūriu. Žinoma, šioje byloje nekalbama apie galimybę taikyti Bendrijos subsidijuojamą privataus alyvuogių aliejaus sandėliavimo sistemą. Tačiau Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio aiškinimas ir supratimas gali įgyti didelę reikšmę nagrinėjant šią bylą konkurencijos teisės požiūriu. Iš tikrųjų nagrinėjama nuostata, įskaitant jos tikslus ir struktūrą, galima suteikti tam tikros informacijos, kuri šioje byloje gali turėti lemiamos reikšmės konkurencijos taisyklių aiškinimui ir taikymui.

38. Todėl ir šiuo klausimu prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

B — *Prejudicinių klausimų vertinimas iš esmės*

39. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą siekiama nustatyti, kokia yra diskrecija, kuria iki šiol nacionalinės valdžios institucijos naudojasi taikydamos savo nacionalinę konkurencijos teisę žemės ūkio srityje. Iš Bendrijos teisės viršenybės principo aišku, kad ši diskrecija negali peržengti Bendrijos teisės aktų žemės ūkio srityje nustatytų ribų.

40. Todėl jei paaiškėtų, kad *Cecasa* planuotas alvyuogių aliejaus pirkimas ar pardavimas intervencine kaina gali būti pateisinamas teisės žemės ūkio srityje nuostatomis, į tokią aplinkybę taip pat reiktų atsižvelgti siekiant taikyti konkurencijos taisykles. Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Supremo* prašo Teisingumo Teismą išaiškinti, pirma, Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnį ir su juo susijusias nuostatas bei, antra, Reglamento Nr. 26 2 straipsnį.

43. Įstaigos apibrėžtis nepateikta nei 12a straipsnyje, nei kurioje nors kitoje Reglamento Nr. 136/66 nuostatoje. Šioje vietoje kyla klausimas, pirma, ar *privati įmonė* gali būti laikoma įstaiga šios nuostatos prasme. Antra, reikia patikrinti, ar dėl to, kad *finansiniai investuotojai* kartu su aliejaus gamintojais, aliejaus spaudyklomis ir kooperatyvais turi atitinkamos įmonės akcijų dalį, negalima jos kvalifikuoti kaip įstaigos Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

1. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

— Jokių apribojimų viešosioms ar valstybinėms įstaigoms

41. Pirmasis klausimas susijęs su Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio taikymo *ratione personae* sritimi; atsakius į jį bus nustatyta, ar šią nuostatą galima taikyti tokiai privačiai akcinei bendrovei, kokia yra *Cecasa*.

44. Kaip teisingai priminė *Cecasa*, įstaigos apibrėžties Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme negalima suprasti taip, kad į šios nuostatos taikymo sritį patenka tik viešosios ar valstybinės įstaigos²⁶.

a) Dėl pirmojo prejudicinio klausimo pirmos dalies

42. Pirmojo prejudicinio klausimo pirmoje dalyje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokią privačią akcinę bendrovę, kokia yra *Cecasa*, galima laikyti įstaiga, kuriai leidžiama sudaryti privataus sandėliavimo sutartis Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

45. Vien tai, kad apibrėžiant „įstaigas“ tam tikrose Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio kalbinėse versijose vartojamas tas pats terminas, kuris kitose nuostatose, visų pirma – Reglamento Nr. 2768/98 1 straipsnio

26 — T. y. valstybės ar viešosios teisės reglamentuojamas įstaigas arba bet kuriuo atveju specialiai valstybės ar viešosios teisės reglamentuojamų institucijų įgaliotas įstaigas.

1 dalyje vartojamas aiškiai „institucijoms“ apibrėžti²⁷, nebūtinai reiškia, kad ir Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje esantis žodis „įstaigos“ apima tik viešąsias ar valstybines įstaigas. Tiesą sakant, nereikia pamiršti, kad, kalbant apie nagrinėjamos sąvokos apibrėžtį, tam tikrose kalbinėse versijose yra aiškus skirtumas tarp žodžio „įstaigos“, esančio Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje, ir žodžių junginio „valstybių narių <...> institucijos“, esančio Reglamento Nr. 2768/98 1 straipsnio 1 dalyje²⁸. Atsižvelgiant į šiuos taikytinų žemės ūkio nuostatų įvairių kalbinių versijų skirtumus, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama remiantis teisės akto, kuriame yra įrašyta, bendra struktūra ir tikslu²⁹.

46. Iš Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio, kuriuo sukurta pagalbos sistema *privataus sandėliavimo* sutartims³⁰, visumos ir tikslo

matyti, kad šios nuostatos taikymo sritis negali būti apribota tik viešosiomis įstaigomis. Atvirkščiai, pagal bendrą taisyklę joje aprašytos įstaigos bus privačios.

47. Be to, iš nagrinėjamos nuostatos struktūros matyti, kad privačios įstaigos gali būti kvalifikuojamos ir kaip įstaigos pagal Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnį. Todėl šioms įstaigoms turi būti leista sudaryti „jų realizuojamo alyvuogių aliejaus“ sandėliavimo sutartis. Vis dėlto realizavimas yra tokia veikla, kuri nėra išimtinai skirta viešosioms įstaigoms, ir ja gali užsiimti privačios įstaigos, o tai atviroje rinkos ekonomikoje³¹ bet kuriuo atveju yra taisyklė. Be to, reikalavimas dėl „pakankamų garantijų“, kaip numatyta Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje, labiau susijęs su privačiomis, o ne viešosiomis įstaigomis.

48. Todėl privačios įmonės gali būti įstaigos Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

27 — Taip pat visų pirma tokiose kalbinėse versijose: ispanų („organismos“), estų („asutused“), graikų („οργανισμοί“), anglų („bodies“), prancūzų („organismes“), italų („organismi“), maltiečių („korpi“), portugalų („organismos“), slovākų („orgány“), suomių („elimet“ ar „elinten“) ir švedų („organ“ ar „organen“) kalbomis.

28 — Be vokiškosios versijos („Einrichtungen“ ar „Stellen“), tai galima pamatyti versijose tokiomis kalbomis: čekų („hospodářské subjekty“ ar „orgány“), danų („organisationer“ ar „organer“), latvių („organizācijas“ ar „iestādes“), lietuvių („įstaigos“ ar „institucijos“), vengrų („szervezetek[et]“ ar „szerve[k]“), olandų („organismen“ ar „instanties“), lenkų („instytucje“ ar „organy“) ir slovėnų („teles[a]“ ar „organi“) kalbomis.

29 — Šiuo klausimu žr., pavyzdžiui, nusistovėjusią praktiką: 1990 m. kovo 27 d. Sprendimą *Cricket St. Thomas* (C-372/88, Rink. I-1345, 19 punktą); 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimą *Borgmann* (C-1/02, Rink. I-3219, 25 punktą) ir 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *CEPSA* (C-279/06, Rink. p. I-6681, 50 punktą).

30 — Žr. pakeitimų Reglamento Nr. 1638/98, kuriuo į Reglamentą Nr. 136/66 įtrauktas 12a straipsnis, 12 konstatuojamąjį dalį.

31 — Valstybių narių ir Bendrijos ekonomikos politika turi vadovautis atviros rinkos ekonomikos principu, remiantis EB 4 straipsnio 1 dalimi ir EB 98 straipsniu; šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimą *CIF* (C-198/01, Rink. I-8055, 47 punktą).

— Finansinių investuotojų dalyvavimas

49. Be to, reikia patikrinti, ar dėl to, kad atitinkamos įmonės akcijų turi finansiniai investuotojai, neskaitant aliejaus gamintojų, aliejaus spaudyklų ir kooperatyvų, negalima jos kvalifikuoti kaip įstaigos Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

50. Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje šis klausimas nereglamentuojamas. Vis dėlto aiškinant Bendrijos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriai ji priklauso, tikslus³².

51. Reglamento Nr. 136/66 ir jį keičiančio Reglamento Nr. 1638/98 tikslas nedraudžia kaip įstaigų kvalifikuoti mišrių įmonių, kurių akcijų dalis kartu su aliejaus gamintojais, aliejaus spaudyklomis ir kooperatyvais priklausytų ir finansiniams investuotojams. Joks veiksnys nerodo, kad privačių investuotojų dalyvavimas galėtų pažeisti tikslą reguliuoti privačiu sandėliavimu užsiimančio

subjekto teikiamą alyvuogių aliejų ir šitaip ištaisyti rimtus rinkos sutrikimus³³. Konkrečiai kalbant, negalima *a priori* manyti, kad privačių investuotojų dalyvavimas reiškia, jog alyvuogių aliejaus sandėliavimui taikomi mažesni kokybės standartai ar paprastesnė praktika. Tokios išvados juo labiau negalima daryti *Cecasa* atveju, kai privatiems investuotojams priklauso nedidelė atitinkamos įmonės akcijų dalis. Visiškai priešingai – toks dalyvavimas gali sustiprinti atitinkamos įmonės finansinę galią ir prisidėti prie to, kad ji suteiktų „pakankamas garantijas“, kaip reikalaujama 12a straipsnyje.

52. Galiausiai, kalbant apie norminį kontekstą, yra aišku, kad mišrių įmonių, kurių akcijų dalis priklauso privatiems investuotojams, nėra tarp išvardytųjų Komisijos taikymo Reglamento Nr. 2768/98 3 straipsnio 1 dalyje. Vis dėlto vien dėl to negalima daryti išvados, kad mišrios įmonės nepatenka į Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio taikymo sritį. Iš tikrųjų, kaip sutinka pati Komisija, jos taikymo Reglamento Nr. 2768/98 3 straipsnio 1 dalyje išvardytų įstaigų sąrašas nėra baigtinis.

53. Be to, Reglamentas Nr. 2768/98 yra paprasčiausias taikymo reglamentas, kurį Komisija priėmė remdamasi Tarybos įtvir-

32 — Nusistovėjusi teismo praktika; žr. tarp daugelio kitų 2005 m. birželio 7 d. Sprendimą *VEMW ir kt.* (C-17/03, Rink. I-4983, 41 punktą) ir 2007 m. birželio 7 d. Sprendimą *Britannia Alloys & Chemicals prieš Komisiją* (C-76/06 P, Rink. I-4405, 21 punktą).

33 — Šiuo tikslu vėl žr. pakeitimų Reglamento Nr. 1638/98, kuriuo į Reglamentą Nr. 136/66 įtrauktas 12a straipsnis, 12 konstatuojamąją dalį.

tintu bendru rinkų organizavimu, o konkrečiai šioje byloje – taikydama Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnį. Tai, kad pastarasis reglamentas yra pagrindinis Tarybos reglamentas, reiškia, kad jis yra svarbesnis už taikymo reglamentą, ir Komisija be aiškaus leidimo negali susiaurinti jo taikymo srities. Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio trečiojoje pastraipoje toks leidimas Komisijai taip pat nesuteiktas. Atvirkščiai, remiantis šia nuostata, Komisija tik gali nustatyti pagalbos privačiam sandėliavimui sumą ir sutvarkyti techninius klausimus, kaip antai kiekiai, sandėliavimui skirta alyvuogių aliejaus privataus sandėliavimo kokybė ir trukmė, taip pat pagalbos skyrimo tvarka. Tačiau leidimas priimti taikymo nuostatas nereiškia – nei dėl savo dalyko, nei dėl tikslo – kad prireikus galima apriboti Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio *ratione personae* taikymo sritį.

54. Todėl privati įmonė, kurios akcijų dalį kartu su aliejaus gamintojais, aliejaus spaudyklomis ir kooperatyvais turi finansiniai investuotojai, turi būti laikoma įstaiga Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

55. Be to, realus Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio taikymas tokio tipo įmonei priklauso nuo to, ar laikomasi kitų šioje nuostatose įtvirtintų sąlygų: pirma, atitinkama įmonė turi pasiūlyti „pakankamų garantijų“ ir

turi būti patvirtinta atitinkamoje valstybėje narėje³⁴. Antra, turi būti rimtų rinkos sutrikimų, kadangi Komisija turi leisti privatų sandėliavimą per komitologijos procedūrą pagal Reglamento Nr. 136/66 38 straipsnį. Priešingu atveju privatus sandėliavimas negali būti pateisintas pagal Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnį.

b) Dėl pirmojo prejudicinio klausimo antros dalies

56. Pirmojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokia privati akcinė bendrovė, kokia yra *Cecasa*, gali būti prilyginta pripažintų gamintojų grupėms ar asociacijoms Reglamento Nr. 952/97 prasme.

— Gamintojų grupės

57. Atitinkama įstaiga, kad galėtų būti laikoma gamintojų grupe Reglamento Nr. 952/97 prasme, turi atitikti keletą reikalavimų, išvardytų šio reglamento 5 ir 6 straipsniuose.

34 — Šiuo klausimu žr. svarstymus, kuriuos skyriau antrajam klausimui (šios išvados 65–70 punktai).

58. Šiuo klausimu reikalavimai dėl gamintojų grupės tikslo yra esminiai: pagal Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnio 1 dalį atitinkama grupė turi būti sudaryta siekiant dvejopo tikslo: prie rinkos reikalavimų bendrai priderinti gamintojų, kurie yra tokių grupių nariai, gamybą *ir* produkciją. Jeigu tokia grupė, kaip antai *Cecasa*, užsiima alyvuogių aliejaus pardavimu ir labiausia siekia priderinti asociacijos narių pagaminto alyvuogių aliejaus produkciją pirkdama ir parduodama intervencinėmis kainomis, ji bet kuriuo atveju nesiekia – bent jau remiantis šioje byloje turima informacija – reikalaujamo antro tikslo priderinti alyvuogių aliejaus *gamybą* prie rinkos reikalavimų. Tokiomis aplinkybėmis tikslas, kuriam sukurta tokia įmonė kaip *Cecasa*, neatitinka abiejų kumuliacinių sąlygų, numatytų Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnio 1 dalies a punkte.

59. Todėl nereikia nagrinėti, ar tokia įmonė kaip *Cecasa* gali tenkinti kitus Reglamente Nr. 952/97 įtvirtintus reikalavimus. To, kad *Cecasa* netenkina 5 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos pirmosios sąlygos, pakanka, kad ji nebūtų laikoma gamintojų grupe Reglamento Nr. 952/97 prasme.

— Gamintojų grupių asociacijos

60. Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad asociacijos sudarytos iš pripažintų gamintojų grupių, siekiančios tokių pačių, tik platesnio masto tikslų kaip ir pastarosios.

61. Todėl gamintojų grupių asociacija turi siekti tokio tikslo kaip ir gamintojų grupė, kurią jie sudaro, priderinti alyvuogių aliejaus gamybą *ir* produkciją prie rinkos reikalavimų (Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnio 1 dalies a punktas). Reglamento Nr. 952/97 6 straipsnio 1 dalies b punkto pirma įtrauka liudija, be kita ko, kad tokios sąjungos veikla negali apsiriboti tik alyvuogių aliejaus *produkcija* ir prekyba juo: remiantis šia nuostata, gamintojų grupės ir jų asociacijos taip pat turi nustatyti ir taikyti bendras alyvuogių aliejaus *gamybos* taisykles.

62. Tokia įmonė kaip *Cecasa* šioje byloje, kuri tokio tikslo nesiekia ir nevykdo veiklos, susijusios su alyvuogių aliejaus gamyba, kuria užsiimtų jos nariais esantys gamintojai ar kooperatyvai³⁵, negali būti laikoma gamintojų grupės asociacija.

c) Tarpinė išvada

64. Privati akcinė bendrovė, kurios tikslas yra alyvuogių aliejaus pardavimas ir kuri siekia daryti įtaką pasiūlai rinkoje kryptingai pirkdama ir parduodama alyvuogių aliejų, gali būti laikoma įstaiga Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1638/98, pirmosios pastraipos prasme. Šitaip kvalifikuoti nedraudžia tai, kad tokios akcinės bendrovės akcijų dalis priklauso finansiniams investuotojams, kurie nėra aliejaus gamintojai. Vis dėlto tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, tokia akcinė bendrovė negali būti laikoma gamintojų grupe ar gamintojų grupių asociacija Reglamento Nr. 952/97 prasme.

63. Vadinas, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, įmonė, kaip antai *Cecasa*, negali būti laikoma gamintojų grupe ar gamintojų grupės asociacija Reglamento Nr. 952/97 prasme. Tai tiesiog reiškia, kad tokiai įmonei negali būti suteikta pirmenybė sudarant privataus sandėliavimo sutartis (Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio pirmosios pastraipos antras sakiny). Nepaisant to, iš šios įmonės neatimama teisė prašyti kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos suteikti leidimą kaip (kitai) įstaigai Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio pirmosios pastraipos pirmo sakinio prasme.

2. Dėl antrojo prejudicinio klausimo

65. Mano atsakymas į pirmąjį prejudicinį klausimą reiškia, kad tokia akcinė bendrovė, kaip antai *Cecasa*, turi būti kvalifikuojama kaip įstaiga, kuriai gali būti taikomas Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnis. Tokiomis aplinkybėmis reikia atsakyti ir į antrąjį prejudicinį klausimą, kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar įstaigos patvirtinimą Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme gali suteikti nacionalinės konkurencijos institucijos taikydamos konkurencijos taisyklėmis pagrįstą procedūrą.

35 — Ta aplinkybė, kad bendros gamybos taisyklės gali būti nustatytos ir taikomos tik atsižvelgiant į kiekvienai asociacijai priklausančius gamintojus ar gamintojų organizacijas, atsiranda iš paties tokios organizacijos pobūdžio. Be to, tai patvirtina Reglamento Nr. 952/97 6 straipsnio 1 dalies b punkto formuluotės pradžia: „déterminer et appliquer, pour les personnes visées à l'article 5 paragraphe 1" (versija prancūzų kalba), „decide on and apply, in respect of persons covered by Article 5(1)" (versija anglų kalba), „determinar y aplicar, para las personas mencionadas en el apartado 1 del artículo 5" (versija ispanų kalba); o versijoje vokiečių kalba yra daug neaiškumų: „soweit es sich um unter Artikel 5 Absatz 1 fallende Personen handelt“.

66. Nei Reglamente Nr. 136/66, nei Reglamentuose Nr. 952/97 ar Nr. 2768/98 nenustatyta, kokia institucija atitinkamoje valstybėje narėje yra kompetentinga patvirtinti įstaigas, kurios gali būti įgaliotos sudaryti alyvuogių aliejaus privataus sandėliavimo sutartis.

67. Todėl atsakant į antrąjį prejudicinį klausimą reikia pradėti nuo valstybių narių *proceso autonomijos*. Tad pačios valstybės narės turi paskirti Bendrijos teisės perkėlimo srityje kompetentingas nacionalines institucijas ir priimti taikytinas proceso taisykles, kadangi jos turi atsižvelgti į veiksmingumo ir lygiavertškumo principus³⁶.

68. Bendrijos teisės požiūriu visiškai neatmetama, kad valstybė narė patikėtų kompetentingoms konkurencijos institucijoms taikyti, vykstant procedūroms konkurencijos teisės srityje, ir žemės ūkio teisės nuostatas bei ta pačia proga išduoti leidimus pagal žemės ūkio teisę. Todėl gali atrodyti protinga, nelygu atvejais, sukurti vieno langelio principą tam tikriems leidimams išduoti ir sudaryti sąlygas

suinteresuotiesiems asmenims išvengti įvairių administracinių ir biurokratinių procedūrų³⁷.

69. Vis dėlto, nors pagal nacionalinę teisę leidžiama, kad įstaigą Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme pripažintų kompetentinga nacionalinė konkurencijos institucija, pagal veiksmingumo principą vis dėlto turi būti užtikrinta, kad ši valdžios institucija taip pat veiksmingai taikys susijusias žemės ūkio teisės nuostatas. Šioje byloje tai pirmiausia reiškia, kad vykstant procedūrai ši kompetentinga konkurencijos institucija turės atlikti visus būtinus patikrinimus, kad konstatuotų, ar patvirtinimo prašanti išduoti įstaiga „pateikė pakankamas garantijas“ Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme.

70. Todėl apibendrinant galima daryti tokią išvadą:

Pagal Bendrijos teisę nedraudžiama tokia nacionalinė teisinė situacija, kad įmonių patvirtinimą Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme gali išduoti ir nacionalinės konkurencijos institucijos taikydamos

36 — Žr., pavyzdžiui, nusistovėjusią teismo praktiką: 1968 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Salgoil* (13/68, Rink. p. 680, 693); 1976 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Rewe-Zentralfinanz* (33/76, Rink. 1989, 5 punktas) ir 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimą *Impact* (C-268/06, Rink. p. I-2483, 46–48 punktai).

37 — Bendrijos lygiu vieno langelio principas taikomas, pavyzdžiui, kontroliuojant koncentracijas, nors nagrinėjamas tik klausimas, išimtinai priklausantis konkurencijos teisei; žr. 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 24, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 40) 21 straipsnį ir 8 konstatuojamąją dalį.

konkurencijos taisyklėmis pagrįstą procedūrą, tačiau turi būti užtikrinta, kad vykstant tokiai procedūrai veiksmingai taikomos susijusios žemės ūkio teisės nuostatos ir atlikti visi būtini patikrinimai.

3. Dėl trečiojo prejudicinio klausimo

71. Savo trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu draudžiamas alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmas, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai bei kuris įgyvendinamas be Komisijos leidimo.

72. Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnyje numatyta tik Bendrijos *pagalbos* už privatų alyvuogių aliejaus sandėliavimą *sistema*³⁸. Šia nuostata nesiekama tiek išsamiai reglamentuoti leidimų privačiam alyvuogių aliejaus sandėliavimui tvarkos, kad būtų uždraustas bet koks privatus sandėliavimas ne pagal 12a straipsnio kriterijus. Nei šios nuostatos turinys, nei tikslas, nei teisinis kontekstas neleidžia daryti išvados, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas būtų siekęs apriboti įmonių iniciatyvos laisvę.

73. Net ir subsidiarumo principu (EB 5 straipsnio antroji pastraipa) remiantis galima manyti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas nenorėjo visiškai eliminuoti decentralizuotų iniciatyvų, susijusių su privačiu sandėliavimu. Kaip buvo paaiškinta per teismo posėdį, tokios iniciatyvos gali turėti greitesnį ir lankstesnį poveikį rinkos veikimui tam tikrose valstybėse narėse ar regionuose, nei tai būtų galima pasiekti naudojantis Bendrijos lygiu įvestu mechanizmu Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme, atsižvelgiant į jam būdingus techninius procedūros ar biudžeto sunkumus; abi sistemos prireikus gali veiksmingai viena kita papildyti.

74. Todėl privačios įstaigos gali imtis priemonių privačiam alyvuogių aliejaus sandėliavimui, kurios nepatektų į Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu reglamentuojamą sritį. Šioje byloje to būtent ir siekia *Cecasa*, ketindama privačiai finansuoti savo mechanizmą, ir, kaip matyti iš vieningų visų jos dalyvių pareiškimų, nesiekia gauti kokios nors Bendrijos pagalbos.

75. Tačiau jeigu tokia kaip pagrindinė byloje nagrinėjama privataus sandėliavimo veikla norima užsiimti nesiekiant pasinaudoti Regla-

38 — Pakeitimų Reglamento Nr. 1638/98, kuriuo į Reglamentą Nr. 136/66 įtrauktas 12a straipsnis, 12 konstatuojamoji dalis.

mento Nr. 136/66 12a straipsnyje numatyta pagalbos sistema, tuomet iš principo nereikia nei konstatuoti rimtų rinkos sutrikimų, kaip numatyta šiame straipsnyje, nei gauti Komisijos leidimą nagrinėjamos nuostatos prasme. Tačiau kartu atitinkama įstaiga negali remtis Reglamente Nr. 136/66 12a straipsniu, siekdama pateisinti savo privataus sandėliavimo projektą ir tai, kad jam nebūtų taikomos galiojančios bendrosios normos alyvuogių aliejaus srityje. Atvirkščiai, tokiu atveju privačiu sandėliavimu reikia užsiimti laikantis Bendrijos teisės apskritai ir nacionalinės teisės nuostatų, visų pirma atitinkančių taikytinas konkurencijos normas; juk žemės ūkis nėra sritis, kur nebūtų jokios konkurencijos³⁹.

76. Todėl apibendrinant galima daryti tokią išvadą:

Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu nedraudžiamas alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmas, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai. Tačiau tokiu mechanizmu turi būti naudojamosi laikantis alyvuogių aliejaus rinkoje galiojančių bendrųjų normų ir visų pirma – pagal kiekvienu atveju taikomą konkurencijos teisę.

39 — Sprendimas *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 61 punktas).

4. Dėl ketvirtąjo prejudicinio klausimo

77. Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar nacionalinės konkurencijos institucijos gali taikyti ir savo nacionalinę konkurencijos teisę gamintojų susitarimui Tarybos reglamento Nr. 26 2 straipsnio prasme, kai šis susitarimas gali paveikti alyvuogių aliejaus rinką ne tik nacionaliniu, bet ir Bendrijos lygiu.

a) Pradinė pastaba dėl dviejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytų prielaidų

78. Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi dviem esminėmis prielaidomis: pirma, pirkimo ir pardavimo intervencinėmis kainomis mechanizmas, kurio numatė imtis *Cecasa*, buvo „Bendrijos masto“ ir galėjo paveikti visą alyvuogių aliejaus Bendrijos rinką (*pirmoji prielaida*) ir, antra, tokie planai galėjo patekti į Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalies taikymo sritį (*antroji prielaida*).

79. *Cecasa* numatytas mechanizmas galėtų būti „Bendrijos masto“ (*pirmoji prielaida*), jeigu jis paveiktų valstybių narių tarpusavio prekybą (žr. EB 81 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą sąlygą dėl „tarpvalstybinio“ pobūdžio). Šiuo klausimu iš *Tribunal Supremo* nurodytų faktinių aplinkybių matyti, kad alyvuoges

auginantys *Cecasa* nariai užaugina nuo 50 iki 60 % visos Ispanijos alyvuogių aliejaus produkcijos, t. y. kad *Cecasa* planai galėjo prireikus sudaryti sąlygas jai tiesiogiai daryti įtaką daugiau nei pusei Ispanijos alyvuogių aliejaus rinkos. Be to, *Asoliva* tvirtina, kad ta pati Ispanijos rinka atitinka apie 45 %, t. y. beveik pusę visos Bendrijos rinkos. Tokiomis aplinkybėmis neabejotinai reikia konstatuoti, kad pirkimas ir pardavimas intervencinėmis kainomis, kuriuo ketino užsiimti *Cecasa*, gali turėti didelę reikšmę ne tik Ispanijos, bet ir visai Bendrijos alyvuogių aliejaus rinkai, todėl ir valstybių narių tarpusavio prekybai.

80. Be to, tam, kad *Cecasa* projektas patektų į Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalį (*antroji prielaida*), jis turi būti ūkininkų, ūkininkų asociacijų ar šių asociacijų susitarimas, sprendimas ar veikla.

81. Jeigu, kaip jau minėjau⁴⁰, *Cecasa* negali būti tiesiog prilyginta gamintojų grupei ar gamintojų grupių asociacijai, bet kuriuo atveju to negalima daryti aiškinant šias sąvokas pagal Reglamento Nr. 952/97 5 straipsnio apibrėžtis; taip pat matyti, jog

kadangi 68 % *Cecasa* akcijų turi aliejaus gamintojai, spaudyklos ir kooperatyvai, *Cecasa* projektas prireikus galėtų būti laikomas ūkininkų susitarimu ar sprendimu Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalies antro sakinio prasme.

82. Tačiau galiausiai norint atsakyti į šį prejudicinį klausimą nėra būtina išsamiai patikrinti, ar tenkinamos dvi prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nurodytos prielaidos. Tiesą sakant, kaip įrodysiu toliau, galima būtų taikyti nacionalinę konkurencijos teisę, net jeigu *Cecasa* projektas patektų į EB 81 straipsnio 1 dalies ar Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalies antro sakinio taikymo sritį.

b) Prejudicinio klausimo vertinimas

83. Norint atsakyti į ketvirtąjį prejudicinį klausimą pirmiausia reikia remtis tuo, kad bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas nėra sritis, kur nebūtų jokios konkurencijos; atvirkščiai, veiksmingos konkurencijos žemės ūkio produktų rinkose išlaikymas yra vienas bendros žemės ūkio politikos tikslų⁴¹.

40 — Šios išvados 57–63 punktai.

41 — Sprendimas *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 57–61 punktai).

84. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Bendrijos teisė ir vidaus teisė konkurencijos srityje *taikomos paraleliai*, nes jomis remiantis konkurenciją ribojantys veiksmai nagrinėjami skirtingais aspektais. Nors EB 81 ir 82 straipsniuose ribojantys veiksmai numatomi atsižvelgiant į kliūtis, kurios gali dėl jų atsirasti valstybių narių tarpusavio prekybai, nacionalinį kontekstą atitinkančiuose nacionalinės teisės aktuose ribojantys veiksmai vertinami atsižvelgiant tik į šį kontekstą⁴². Sprendime *Milk Marque* Teisingumo Teismas aiškiai patvirtino šį principą ir žemės ūkio teisei, įskaitant bendrą rinkų organizavimą⁴³.

85. Dėl to, kad yra nagrinėjama byla, turinti tarpvalstybinį poveikį ar „Bendrijos mastą“, nedraudžiama taikyti nacionalinės konkurencijos teisės⁴⁴. Tiesą sakant, tai, kad susitarimai, sprendimai ar veikla EB 81 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos sąlygos dėl „tarpvalstybinio“ pobūdžio prasme gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą, visiškai nereikia, kad bus taikoma tik Bendrijos konkurencijos teisė, neleidžiant taikyti nacionalinės konkurencijos teisės, bet priešingai – kaip teisingai ką tik minėta, reikėtų taikyti *paraleliai* abu šiuos konkurencijos teisės tipus.

86. Lygiai taip pat nacionalinės konkurencijos teisės taikymas negalės būti atmestas, jei byla pateks į Reglamento Nr. 26 2 straipsnio taikymo sritį. Šioje nuostatoje yra tik tam tikros konkrečios taisyklės dėl *Bendrijos* konkurencijos teisės taikymo žemės ūkio srityje: iš esmės Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad EB 81 straipsnio 1 dalies draudimai netaikomi tam tikriems susitarimams, sprendimams ir veiklai. Kalbant apie procedūrą, iš Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 2 ir 3 dalių, be kita ko, matyti, kad Komisijai suteikiama išimtinė teisė, esant atitinkamam prašymui, nustatyti, kuriems susitarimams, sprendimams ir veiklai taikoma 1 dalies išimtis⁴⁵.

87. Vis dėlto Reglamento Nr. 26 2 straipsnyje nėra jokios bendros taisyklės dėl Bendrijos ir nacionalinės konkurencijos teisės santykio. Tokia taisykle taip pat nereikėtų klaidingai laikyti šio straipsnio 2 dalies. Tai, kad joje numatyta išimtinė teisė, nereikia, kad nacionalinės konkurencijos teisės taikyti negalima – ja tiesiog nurodoma, kuri institucija yra kompetentinga taikyti *Bendrijos* konkurencijos teisę. Galiausiai kadangi Reglamento

42 — 1969 m. vasario 13 d. Sprendimas *Walt Wilhelm ir kt.* (14/68, Rink. p. 1, 3 ir 4 punktai); 1980 m. liepos 10 d. Sprendimas *Giry ir Guerlain ir kt.* (253/78 ir 1/79–3/79, Rink. p. 2327, 15 punktas) ir 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *Manfredi ir kt.* (C-295/04–C-298/04, Rink. I-6619, 38 punktas).

43 — Sprendimas *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 62–67 punktai), kaip bendro pieno ir pieno produktų rinkų organizavimo pavyzdys.

44 — Sprendimas *Milk Marque*, kuriame Teisingumo Teismas pripažino galimybę taikyti nacionalinę konkurencijos teisę, taip pat susijęs su byla, kurioje yra tarpvalstybinių aspektų; žr. sprendimą *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 110–120 punktai).

45 — Nepažeidžiant išimtinės Komisijos kompetencijos konstatavimams pagal Reglamento Nr. 26 2 straipsnį atlikti, nacionaliniams teismams gali tekti taikyti šią nuostatą; žr. 1995 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Dijkstra ir kt.* (C-319/93, C-40/94 ir C-224/94, Rink. I-4471, 25–36 punktai).

Nr. 26 2 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtinė teisė, ši dalis panaši į bendrą kompetencijos taisyklę, numatytą Reglamento Nr. 17⁴⁶, remiantis iki 2004 m. balandžio 30 d. galiojusia jo redakcija⁴⁷, 9 straipsnio 1 dalyje.

88. Išimtinė Komisijos kompetencija taikyti tam tikras *Bendrijos* konkurencijos teisės nuostatas nereiškia, kad toje pačioje byloje taip pat taikoma nacionalinė konkurencijos teisė ir tai daro nacionalinė valdžios institucija. Be to, jeigu, kaip šioje byloje, Komisijoje nevyksta atitinkama procedūra pagal Reglamento Nr. 26 2 straipsnio 2 ir 3 dalis, gali būti, kad bus taikoma tik nacionalinė konkurencijos teisė.

89. Išsamumo tikslais reikia pridurti, kad nebūtų galima taikyti nacionalinės konkurencijos teisės šioje byloje, jeigu *Cecasa* būtų Bendrijos mastu vykdoma koncentracija tarp įmonių (Reglamento Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės⁴⁸ 1 straipsnio 1 dalies, 21 straipsnio 2 dalies ir 22 straipsnio 2 dalies nuostatos). Tačiau tai

reikštų, kad *Cecasa*, kaip bendrosios įmonės įsteigimas, atitinka koncentracijos apibrėžtį, numatytą Reglamento dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 3 straipsnyje, ir kad pasiekta šio reglamento 1 straipsnio 2 ar 3 dalyse numatyta apyvarta; pagrindinėje byloje ši klausimą turi išsiaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

c) Reikalavimai pagal Bendrijos teisę nacionalinei teisei taikyti

90. Vadinas, jeigu nacionalinės konkurencijos institucijos gali taikyti savo nacionalinę konkurencijos teisę tokiu atveju, koks nagrinėjamas šioje byloje, esminiais klausimais jos neturi visiškos laisvės ir, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, privalo laikytis tam tikrų Bendrijos teisės nuostatų, išplaukiančių iš jos viršenybės⁴⁹.

91. Tokioje byloje, kuri patenka ne tik į materialinę EB 81 straipsnio 1 dalies, bet ir nacionalinės konkurencijos teisės taikymo sritį, nacionalinės institucijos negali priimti Komisijos sprendimui prieštaraujančio spren-

46 — 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamentas Nr. 17: Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis Sutarties [81] ir [82] straipsnius (OL 962, Nr. 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3).

47 — 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 43 straipsnio 1 dalis kartu su 45 straipsnio 2 dalimi.

48 — 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL L 395, p. 1; po klaidų ištaisymo paskelbtas OL L 257, 1990, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 31), iš dalies pakeistas 1997 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1310/97 (OL L 180, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 3, 1998, p. 17 ir OL L 3, 1998, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 167). Remiantis jo 26 straipsnio 2 dalimi, naujasis Bendrijos reglamentas dėl koncentracijų kontrolės (Reglamentas Nr. 139/2004) šioje byloje netaikomas.

49 — 1964 m. liepos 15 d. Sprendimas *Costa* (6/64, Rink. p. 1253, 1270); sprendimas *CIF* (minėtas 31 išnašoje, 48 punktas) ir 2006 m. liepos 13 d. Sprendimas *Manfredi ir kt.* (C-295/04–C-298/04, Rink. I-6619, 39 punktas).

dimo arba sudaryti sąlygas tokiam prieštaravimui kilti⁵⁰. Be to, nuo 2004 m. gegužės 1 d. paraleliai su savo nacionaline teise šios institucijos privalo taikyti EB 81 straipsnio 1 dalį, nes nacionalinė konkurencijos teisė negali drausti tokių susitarimų, sprendimų ar veiklos, kurie yra leidžiami pagal Bendrijos teisę (Reglamento Nr. 1/2003 3 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 45 straipsnio 2 dalies nuostatos).

gamintojų susitarimui Reglamento Nr. 26 2 straipsnio prasme, ir tai daryti net tada, kai šis susitarimas gali paveikti alyvuogių aliejaus rinką ne tik nacionaliniu, bet ir Bendrijos lygiu. Tačiau tai darydamos nacionalinės konkurencijos institucijos turi susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, dėl kurių gali atsirasti prieštaravimas tarp jų sprendimo ir Bendrijos konkurencijos ir žemės ūkio teisės taisyklių.

92. Be to, kalbant apie žemės ūkio produktus, nacionalinės konkurencijos institucijos turi susilaikyti nuo bet kokios priemonės, kuri numato bendro rinkų organizavimo išimtis ar jam prieštarauja, taip pat trukdo gerai veikti; be to, jos negali pažeisti bendros žemės ūkio politikos tikslų⁵¹.

5. Dėl penktojo prejudicinio klausimo

93. Todėl apibendrinant galima daryti tokią išvadą:

Nacionalinės konkurencijos institucijos gali taikyti ir savo nacionalinę konkurencijos teisę

94. Atsakyti į penktąjį prejudicinį klausimą reikia tik tada, jeigu į ketvirtąjį klausimą bus atsakyta taip, kaip siūlau. Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar remiantis nacionaline konkurencijos teise nacionalinės konkurencijos institucijos gali uždrausti alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmą, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai, net jeigu toks mechanizmas paremtas Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu ir numatyta jo imtis „rimtai sutrikus rinkai“.

50 — Sprendimas *Walt Wilhelm* (minėtas 42 išnašoje, 4–8 punktai); taip pat žr. sprendimą *Giry ir Guerlain* (minėta 42 išnašoje, 16 punktas) ir 2000 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Masterfoods ir HB* (C-344/98, Rink. I-11369, 51 ir 52 punktai).

51 — Žr. 1998 m. kovo 19 d. Sprendimą *Compassion in World Farming* (C-1/96 Rink. I-1251, 41 punktas); sprendimą *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 63, 80 ir 94 punktai) ir 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimą *Kuipers* (C-283/03, Rink. I-4255, 37 punktas); šiuo klausimu žr. svarstymus prie penktojo klausimo (šios išvados 94–107 punktai).

95. Kitaip sakant, *Tribunal Supremo* klausia, ar, nepaisant galimų prieštaravimų pagal konkurencijos teisę, *Cecasa* numatytas mechanizmas turi būti leidžiamas bent jau dėl to, kad juo siekiama išvengti rimtų rinkos sutrikimų.

96. Neklystama tvirtinant, kad taikydamos konkurencijos taisyklės nacionalinės konkurencijos institucijos turi laikytis Bendrijos žemės ūkio nuostatose įtvirtintų principų ir reikalavimų. Taikant Bendrijos konkurencijos teisę (EB 81 ir 82 straipsniai) žemės ūkio politikos viršenybė EB sutarties konkurencijos skyriaus atžvilgiu matyti iš EB 32 straipsnio 2 dalies ir 36 straipsnio pirmosios pastraipos⁵²; tačiau jeigu taikoma nacionalinė konkurencijos teisė, pakanka vien pačios Bendrijos teisės viršenybės⁵³, kad ji būtų suteikta bendros žemės ūkio politikos nuostatomis.

97. Todėl nors iš Bendrijos žemės ūkio nuostatų galima daryti išvadą, kad, be papil-

domų sąlygų, galima imtis privataus sandėliavimo, jeigu juo siekiama išvengti rimtų rinkos sutrikimų, į tokią taisyklę taip pat reikia atsižvelgti konkurencijos institucijoms taikant konkurencijos taisykles.

98. Tačiau Bendrijos žemės ūkio nuostatose, taikytinose pagrindinės bylos aplinkybėms, būtent ir nėra jokios tokio pobūdžio taisyklės. Tik iš Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio matyti, kad Komisija tam tikromis, tiksliau šiame reglamente apibrėžtomis, sąlygomis gali sukurti privataus sandėliavimo mechanizmą, subsidijuojamą Bendrijos lygiu. Tačiau iš bendro aliejaus ir riebalų rinkų organizavimo negalima išplėtoti jokios bendros alyvuogių aliejaus privataus sandėliavimo prerogatyvos – net ir esant rimtiems rinkos sutrikimams.

99. Kaip jau buvo nurodyta⁵⁴, dėl viso to, žinoma, nepašalinama galimybė, kad bus nesubsidijuojamas privataus sandėliavimo mechanizmas, nepaisant Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio. Tačiau toks mechanizmas turi būti nustatytas ir juo naudotis reikia laikantis Bendrijos konkurencijos teisės taisyklių; juo labiau jam netaikomas joks imunitetas atitinkamai taikomų draudimų pagal konkurencijos teisę atžvilgiu.

52 — 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Maizena prieš Tarybą* (139/79, Rink. p. 3393, 23 punktas); 1994 m. spalio 5 d. Sprendimas *Vokietija prieš Tarybą* (C-280/93, Rink. I-4973, 61 punktas) ir sprendimas *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 81 punktas); taip pat žr. sprendimą *Kuipers* (minėtas 51 išnašoje, 32 ir 34 punktai).

53 — Dėl Bendrijos teisės viršenybės žr. 49 išnašoje nurodytą teismo praktiką.

54 — Šiuo klausimu žr. mano svarstymus prie trečiojo prejudicinio klausimo (šios išvados 71–76 punktai).

100. Jeigu nacionalinė konkurencijos institucija atsisakytų taikyti reikšmingas konkurencijos teisės taisykles alyvuogių aliejaus sandėliavimo mechanizmui, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai, arba ši institucija jas taikytų lanksčiau, galėtų būti paveikta bendra žemės ūkio politika. Atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 26, vienas iš bendros žemės ūkio politikos aspektų yra konkurencijos taisyklių taikymas žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais⁵⁵. Šiame kontekste galiausiai matyti bendros žemės ūkio politikos tikslas – užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas (EB 33 straipsnio 1 dalies e punktas).

101. Aišku, visiškai įmanoma, kad konkrečiai taikant kiekvieną iš reikšmingų konkurencijos taisyklių galima išimtinai pateisinti ribojančią konkurencijos veiklą, kuria užsiima įmonės. Bendrijos lygiu EB 81 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tam tikromis šiame straipsnyje tiksliau apibrėžtomis sąlygomis 81 straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis. Pagal analogiją Ispanijos teisėje Įstatymo Nr. 16/1989 3 straipsnyje numatytos tam tikros „leidimo suteikimo sąlygos“.

102. Tačiau konkretus tokių išimtinių atvejų ar „leidimo suteikimo sąlygų“ aiškinimas ir

taikymas draudimams pagal konkurencijos teisę savo ruožtu negali reikšti, kad viso to rezultatas prieštarautų Bendrijos žemės ūkio nuostatom⁵⁶.

103. Šioje vietoje reikia priminti, kad Reglamentu Nr. 1638/98 panaikinta iki tol organizuojant bendrą riebalų rinką galiojusi intervencijų sistema, nes Bendrijos teisės aktų leidėjas manė, kad ši sistema skatina gamybą, dėl kurios gali būti destabilizuota rinka⁵⁷.

104. Todėl šitaip Bendrijos teisės aktų leidėjas konkrečiau apibrėžė bendros žemės ūkio politikos tikslus riebalų sektoriuje, nes,

55 — Reglamento Nr. 26 pirma konstatuojamoji dalis.

56 — Žr. dar kartą šios išvados 96 punktą.

57 — Reglamento Nr. 1638/98 11 konstatuojamoji dalis.

be kita ko, stabilias rinkas (EB 33 straipsnio 1 dalies c punktas) ir vartotojams tiekiamos produkcijos priimtas kainas užtikrinti (EB 33 straipsnio 1 dalies e punktas), bet kuriuo atveju dabartinėmis aplinkybėmis, galima lengviau be intervencijos.

cijai. Tiesą sakant, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad valstybės narės turi susilaikyti nuo bendram rinkų organizavimui prieštaraujančių arba numatančių jo išimtis teisės aktų priėmimo⁵⁹. Net jei atitinkamo sektoriaus toks organizavimas išsamiai nereglamentuoja, visa, kas gali būti⁶⁰ tinkamo veikimo kliūtis, yra su tuo nesuderinama.

105. Jeigu privačioms įstaigoms būtų leidžiama savo iniciatyva nuspręsti⁵⁸, ar yra rimtų rinkos sutrikimų ir tuo remiantis daryti didelę įtaką rinkos veikimui – šiuo atveju alyvuogių aliejaus pasiūlai ir kainai, – tai prilygtų intervencijų sistemos grąžinimui, kad ir privačiomis priemonėmis, ir dėl to prasmės netektų intervencijų sistemos panaikinimas, o tai ir padarė Bendrijos teisės aktų leidėjas.

107. Todėl apibendrinant galima daryti tokią išvadą:

106. Nacionalinės valdžios institucijos ir teismai negali leisti susiklostyti tokiai situa-

Nacionalinės konkurencijos institucijos, remdamosi nacionaline konkurencijos teise, gali uždrausti alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmą, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai, net jeigu jis paremtas Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu ir numatyta jo imtis „rimtai sutrikus rinkai“.

58 — Per teismo posėdį *Cecasa* patvirtino maniusi galinti pati nuspręsti, kada susiduriama su „rimtais rinkos sutrikimais“, kuriais remdamasi būtų taikiusi numatytą privataus sandėliavimo mechanizmą ir būtų ėmusi pirkimo ir pardavimo intervencinėmis kainomis.

59 — Sprendimai *Compassion in World Farming* (minėtas 51 išnašoje, 41 punktas); *Milk Marque* (minėtas 2 išnašoje, 63 ir 80 punktai) ir *Kuipers* (minėtas 51 išnašoje, 37 punktas).

60 — Sprendimai *Compassion in World Farming* (minėtas 51 išnašoje, 41 punktas) ir *Kuipers* (minėtas 51 išnašoje, 37 punktas).

VI — Išvada

108. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau taip atsakyti į *Tribunal Supremo* užduotus prejudicinius klausimus:

1. Privati akcinė bendrovė, kurios tikslas yra alyvuogių aliejaus pardavimas ir kuri siekia daryti įtaką pasiūlai rinkoje kryptingai pirkdama ir parduodama alyvuogių aliejų, gali būti laikoma įstaiga 1966 m. rugsėjo 22 d. Tarybos reglamento Nr. 136/66/EEB dėl bendro aliejų ir riebalų rinkos organizavimo, iš dalies pakeisto 1998 m. liepos 20 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1638/98, 12a straipsnio pirmos pastraipos prasme. Šitaip kvalifikuoti nedraudžia tai, kad tokios akcinės bendrovės akcijų dalis priklauso finansiniams investuotojams, kurie nėra aliejaus gamintojai, aliejaus spaudyklos ir kooperatyvai. Vis dėlto tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, tokia akcinė bendrovė negali būti laikoma gamintojų grupe ar gamintojų grupių asociacija 1997 m. gegužės 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 952/97 dėl gamintojų grupių ir jų asociacijų prasme.
2. Pagal Bendrijos teisę nedraudžiama tokia nacionalinė teisinė situacija, kai įstaigų patvirtinimą Reglamento Nr. 136/66 12a straipsnio prasme gali išduoti ir nacionalinės konkurencijos institucijos taikydamos konkurencijos taisyklėmis pagrįstą procedūrą, tačiau turi būti užtikrinta, kad vykstant tokiai procedūrai veiksmingai taikomos susijusios žemės ūkio teisės nuostatos ir atlikti visi būtini patikrinimai.
3. Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu nedraudžiamas alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmas, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai.

Tačiau tokiu mechanizmu turi būti naudojamas laikantis alyvuogių aliejaus rinkoje galiojančių bendrųjų normų ir visų pirma – pagal kiekvienu atveju taikomą konkurencijos teisę.

4. Nacionalinės konkurencijos institucijos gali taikyti ir savo nacionalinę konkurencijos teisę gamintojų susitarimui 1962 m. balandžio 4 d. Tarybos reglamento Nr. 26 dėl tam tikrų konkurencijos taisyklių taikymo žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai jais 2 straipsnio prasme, ir tai daryti net tada, kai šis susitarimas gali paveikti alyvuogių aliejaus rinką ne tik nacionaliniu, bet ir Bendrijos lygiu. Tačiau tai darydamos nacionalinės konkurencijos institucijos turi susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, dėl kurių gali atsirasti prieštaravimas tarp jų sprendimo ir Bendrijos konkurencijos ir žemės ūkio teisės taisyklių.

5. Nacionalinės konkurencijos institucijos, remdamosi nacionaline konkurencijos teise, gali uždrausti alyvuogių aliejaus pirkimo ir sandėliavimo mechanizmą, dėl kurio susitarta ir kuris finansuojamas privačiai, net jeigu jis paremtas Reglamento Nr. 136/66 12a straipsniu ir numatyta jo imtis „rimtai sutrikus rinkai“.